

K zabezpečení nepřetržitosti útoku

Redakčně zpracovaný a zkrácený článek plukovníka L. Kulešinského, kandidáta vojenských věd, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja mysl“ čis. 11/1979.

Úplného zničení nepřítele dosáhneme jen útokem — nejrozhodnějším druhem bojové činnosti. Útočník, který má ve svých rukou iniciativu ve volbě místa a času, vedení úderu, má možnost včas a s utajením soustředit na rozhodujícím směru, zejména na úsecích průlomu obrany, několikanásobně větší síly a prostředky. Vede úder a nepřetržitě zvyšuje úsilí, působí odvážně a rozhodně. Ihned po zahájení boje a operace musí vnutit vlastní vůli obránci, zmařit jeho plány, dezorganizovat obranu a dosáhnout úplného zničení nepřítele v nejkratší době a s co nejmenšími ztrátami.

Při organizaci útoku musíme úplně a reálně brát v úvahu možnosti soudobé obrany. Obránce, s využitím přibližně stejných zbraní a bojové techniky jako má útočník — ovšem zpravidla s nižšími celkovými počty sil a prostředků a při zahájení i s menší iniciativou — je schopen rychle změnit pro něho nevýhodný poměr na rozhodujícím směru. Přitom čím více času má obránce k dispozici od přechodu útočníka k aktivní činnosti, tím pevnější a odolnější se stává obrana, tím větší má možnosti uskutečnit příslušná protipatření k oslabení úderů vojsk v útoku.

Aby útočník zbavil obránce těchto možností, musí ihned maximálně využít dvou

zvláště zcela jasných předností, tj. poměrné volnosti při volbě směru hlavního úderu a jeho vedení s překvapením k dosažení největšího úspěchu do doby, než obránce bude schopen přijmout opatření ke změně situace ve svůj prospěch.

Z toho vyplývá, že rozhodujícího výsledku v útoku dosáhneme jen v tom případě, budeme-li jej vést silnými uskupeními, schopnými nepřetržitě zajišťovat narůstání síly úderu, ve vysokém tempu, které převyšuje tempo obnovy obrany — schopnosti nepřítele.

Nepřetržitost bojové činnosti je tedy jedním z nejdůležitějších principů vojenského umění. To dokazují zkušenosti z Velké vlastenecké války sovětského lidu proti fašistickému Německu.

Pojem „nepřetržitost bojové činnosti“ je definován jako souhrn faktorů, ke kterým patří pohyblivost vojsk, jejich schopnost manévrovat a silnými údery překonávat odpor obránce, jeho překážky, přijímat účinná opatření k odražení protiúderů a protiztečí.

Analyzujeme-li problematiku zabezpečení nepřetržitosti bojové činnosti v průběhu útoku, můžeme zjistit podmínky, které přímo nebo nepřímo ovlivňují její řešení. Mohou buď ztěžovat nepřetržitost bojové činnosti, nebo jí napomáhat. Mezi

podmínky, které ji ztěžují, můžeme zařadit stupeň odporu nepřítele a v řadě případů nevýhodné podmínky terénu a počasí.

Obránce se bude vždy snažit aktivně bránit postupu vojsk v útoku. Proto organizuje mohutnou, hluboce členěnou obranu, budovanou na základě využití silné palby všech druhů zbraní, protiztečů a protitúderů podporovaných palbou dělostřelectva a údery letectva, ženijního vybudování terénu a překážek. Aby obránce mohl klást odpor úderu nepřítele, vedenému současně do velké hloubky, a dále z hlediska nutnosti předvídat narůstání úsilí na ohrožených směrech v průběhu boje, rozmísťuje část vojsk v hloubce obrany rozptýleně v prostorech nebo na čarách, zejména připravených.

Otázka neutralizace silných stránek nepřátelské obrany a všestranného využití jejich slabých stránek zahrnuje celou řadu důležitých problémů, které v souhrnu můžeme podmíněně rozdělit do dvou skupin: jednak obecného charakteru, jednak forem a způsobů útoku.

K první skupině patří především kvalita a kvantita prostředků ozbrojeného zápasu, organizace vojsk a jejich morální stav. Ke druhé skupině patří umění vojevodů, organizátorské schopnosti velitelského sboru a úroveň jeho připravenosti. Tyto vlastnosti jsou svým způsobem potenciálními podmínkami úspěchu, včetně nepřetržitosti útoku v boji a operaci. K předběžnému zabezpečení nepřetržitosti útoku a dále k jejímu dosažení v boji a operaci je nutné realizovat tyto kvality v konkrétní bojové situaci.

Možnosti rychle překonat odpor nepřítele závisí v mnoha směrech na technickém vybavení vojsk, tj. na dostatečném množství takových systémů zbraní a bojové techniky ve výzbroji, které umožňují vést údery velké síly a do značné hloubky.

Vybavení vojsk raketovými jadernými zbraněmi, jejich motorizace a mechanizace na základě zásadních, kvalitativních změn v rozvoji klasických zbraní, nesmírně zvýšily bojové možnosti útvarů, svazků a svazů ozbrojených sil. Soudobé svazky a svazy mají ohromnou sílu úderu, jejichž základem je mohutná palba kombinovaná s pancéřem a pohyblivostí. Narůstání úderné síly a pohyblivosti zlepšuje podmínky manévru vojsk na bojišti i mimo bojiště. Napomáhá tak úspěchu a jeho rozhodnému rozvíjení do hloubky.

Speciální technické prostředky velení zvyšují spolehlivost a operativnost řízení vojsk, zabezpečují přesné usměrňování je-

jich úsilí k dosažení vysokého tempa útoku. Včasné hlášení o situaci, okamžité reagování na její změny, upřesnění bojových úkolů a rychlý manévr zálohami a palbou — všechno to ve značné míře ovlivňuje nepřetržitost činnosti vojsk a tempo jejich postupu.

Kvality vojsk, která zabezpečují vedení nepřátelského útoku ve vysokém tempu, závisí nejen na jejich technickém vybavení, ale i na schopnosti vojáků rozhodně a rychle překonávat odpor nepřítele a statečně snášet všechny těžkosti soudobého boje. K dosažení úspěchu v útoku má proto značný význam vysoká úroveň morálně politického stavu vojsk. Předurčuje možnosti stanovit jim složité úkoly, jejichž plnění souvisí s velkými těžkostmi. Vojska, která nejsou na odpovídající morálně politické úrovni, rychle ztrácejí útočný elán a rychle se vyčerpají.

Morálně politický stav neustále podporujeme a zvyšujeme celým systémem politické práce v bojové situaci a politicko-výchovnou práci v procesu bojové a speciální přípravy. Výchova všech vojáků k připravenosti vést nepřetržitou a rozhodnou bojovou činnost v jakýchkoliv i nejsložitějších podmínkách musí být obsahem politickových opatření, usku- tečňovaných trvale a cílevědomě u vojsk.

Morální kvality vojsk nerozlučně souvisí rovněž s jejich vytrvalostí a vycvičeností. Umění vést útok ve vysokém tempu ve značné míře závisí na fyzické zdatnosti, dovednosti a praktických návycích při překonávání velkých vzdáleností v krátké době v různých podmínkách situace a za neustálého působení pozemního a vzdušného nepřítele.

Vysoká úroveň vojenského umění armády, která je výsledkem kritického zhodnocení historických zkušeností, vědecké analýzy jevů, současnosti a předvídání možných změn v budoucnosti, určuje rozpracování takových forem organizace vojsk, které budou plně odpovídat jejich technickému vybavení a nejdokonalejším formám bojového použití.

K dosažení nepřetržitosti bojové činnosti nesmí být organizace útvarů a svazků těžkopádná, ale kompaktní, pružná a lehce zvládnutelná. Organizace musí zahrnovat všechno to, co zabezpečuje vojskům možnost vést dlouhodobou aktivní bojovou činnost a samostatně plnit stanovené úkoly.

Nejúčelnější spojení prostředků výzbroje s organizací všech druhů vojsk, které se vzájemně doplňují a posilují, zabezpečuje jejich svazkům potřebnou sílu úderů, pohyblivost a schopnost překonávat umě-

lé a přírodní překážky. Taková organizace zabezpečí soudobým svazkům značnou samostatnost, což je bezesporu velmi důležitým předpokladem dosažení vysokého tempa a nepřetržitosti útoku.

Progresivní vojenské umění, které dokonale ovládá vojenské kádry, předpokládá, že řízená vojska znají nejdokonalší způsoby vedení bojové činnosti, která zabezpečí dosažení cílů boje a operace. To kromě toho vyžaduje i umění mistrovsky používat účinných způsobů vedení boje a hledat nové způsoby činnosti, které by nejvíce odpovídaly konkrétní situaci. Znalosti a umění v celku jsou zosobněny v přípravě vojsk, v jejich všestranné výcvičenosti, výtečném zvládnutí bojové techniky a schopnosti jejího úplného využití.

V organizátorské a tvůrčí činnosti velitelů a štábů má důležitý význam hluboká a všestranná analýza bojové situace a předvídání možného průběhu rozvíjení plánované operace.

Všestranné hodnocení nepřítele a dalších prvků situace je nutné k přijetí promyšleného rozhodnutí, které plně odpovídá stanovenému úkolu a zabezpečuje úspěšné a rychlé dosažení cílů plánovaného útoku.

Na základě hlubokého a skutečně vědeckého proniknutí do situace velitel s využitím štábu organizuje boj a operaci, předvídá jejich průběh a rozvíjení, předpokládá možné výsledky a určuje pravděpodobnost vývoje situace tak, aby systémem promyšlených opatření mohl čelit případným nahodilostem a negativním jevům, které by mohly nepříznivě ovlivnit nepřetržitost boje a zpomalit útok.

Rozhodujícím závěrem ze zhodnocení situace je určení směru hlavního úderu, který vyberáme z hlediska možnosti nejrychlejšího a nejúplnějšího dosažení cíle útoku.

Nejvýhodnější směr činnosti, na kterém můžeme dosáhnout nejrychleji očekávaných výsledků, nemusí se ztotožňovat s nejkratším směrem. V ideálním případě může tato shoda vzniknout. V praxi však velmi často neshoduje se směr hlavního úderu s nejkratší vzdáleností a rychlost plnění operačních úkolů je podmíněna ani ne tak vzdálenostmi, jako schopností vojsk v útoku co nejrychleji překonat odpor nepřítele s využitím všech možností a prostředků, tj. palby, úderu a manévru.

Nejdůležitějším prvkem rozhodnutí velitele, na kterém závisí vysoké tempo a nepřetržitost útoku, je dále umění vytvořit bojovou (operační) sestavu vojsk a předpokládat její změny v průběhu útoku.

Útok bude veden ve vysokém tempu za předpokladu

- nepřetržitosti působení na nepřítele,
- neustálého narůstání úderů,
- udržování potřebné převahy sil a prostředků útočníka na směru hlavního úderu.

Možnost vedení mohutného počátečního úderu a dalšího narůstání úsilí do značné míry závisí na zvoleném uskupení sil a prostředků útočníka, tj. na účelnosti a pružnosti bojové (operační) sestavy vojsk, která se připravuje k útoku. Vytvoření úderného uskupení, členění bojové (operační) sestavy do hloubky a vyčlenění potřebných záloh předpokládá možnost vést proti obránci narůstající údery, které následují za sebou.

Je pochopitelné, že jen samotné vytvoření operační sestavy, i když dokonale promyšlené, nezabezpečí vysoké tempo a nepřetržitost útoku. V tom je založena jen možnost. Nutnou podmínkou její realizace je přesně organizovaná součinnost mezi všemi prvky bojové (operační) sestavy a všemi silami a prostředky druhů vojsk a druhů ozbrojených sil.

Základem součinnosti, která tkví ve ve sladěném úsilí vojsk v útoku — různých prvků bojové sestavy — k plnění společného bojového úkolu, je přesné rozdělení dílčích úkolů, sladěný pohyb, činnost vojsk a jejich úderů co do cíle, místa a času. Včasné splnění jednotlivých dílčích úkolů vede k dosažení celkového cíle boje a operace v plánované době, tj. zabezpečuje takové tempo útoku, které bylo plánováno při organizaci bojové činnosti. Úspěch činnosti jednotlivých prvků operační (bojové) sestavy v soudobých operacích v mnoha směrech závisí na úspěchu činnosti jiného prvku a zároveň jej určuje. Proto nepřetržitá součinnost, která napomáhá plánovanému rozvíjení útoku, je jedním z podstatných faktorů dosažení vysokého tempa a nepřetržitosti rozvíjení operace a boje.

Nejdůležitějším a nejsložitějším opatřením, které směřuje k zabezpečení vysokého tempa a nepřetržitosti útoku, považujeme boj s prostředky jaderného napadení nepřítele a činnost vlastního letectva k vybojování nadvlády ve vzduchu ve spojitosti se spolehlivým systémem PVO.

Neustálé působení proti zálohám obránce v prostorech jejich soustředění, proti železničním a automobilním komunikacím, skladům jaderných a klasických zbraní a materiálních prostředků, proti týlovým obranným pásmům — to všechno vytváří možnosti k dalšímu rychlému překonání

odporu nepřítele a nepřetržitěmu rozvíjení operace (boje) ve vysokém tempu.

O nic méně důležitou podmínkou nepřetržitosti útoku je účinnost celého systému opatření k všestrannému zabezpečení vojsk. Průzkum, bojové a pochodové zajištění, maskování, ochrana proti zbraním hromadného ničení, radioelektronický boj atd. umožňují plnit bojové úkoly v nejkratší době a s nejmenšími ztrátami.

Zvláště velký význam pro zabezpečení nepřetržitosti útoku má upevnění dosažených výsledků v průběhu operace. Neomezují se jen na ženijní vybudování dobytých prostorů (čar). Otázka je značně širší. K jejímu nejspolehlivějšímu řešení je nutná především aktivní činnost útočníka, která zabráni možnosti nepřítele zmařit dosažený úspěch.

Upevnění obsazených prostorů (čar) musí být plánováno včas. Za tím účelem jsou předem vyčleňovány speciální síly a prostředky. Hlavní síly vojsk v útoku nejsou tak k plnění tohoto úkolu používány a jejich úsilí není rozptylováno.

Předběžná organizace zásobování vojsk vším potřebným pro boj je také jednou z důležitých podmínek dosažení nepřetržitosti útoku. Nesmíme přitom zapomenout, že spotřeba střeliva a pohonných hmot v soudobém boji je příliš velká a potřeba jejich doplňování vzniká značně rychle. Tím víc, že k dosažení vysokého tempa a nepřetržitosti útoku musíme vojska maximálně zabezpečit potřebnými materiálními prostředky. Vystávají dvě protichůdné okolnosti. Na jedné straně snaha zvýšit samostatnost vojsk na poměrně dlouhou dobu, na druhé straně snaha maximálně je odlehčit. Tyto okolnosti musíme všestranně brát v úvahu v každé konkrétně vzniklé situaci.

Různorodost prostředků a možností k vytvoření podmínek, které včas zabezpečují nepřetržitost útoku v boji a operaci, podmiňuje potřebu velmi dokonalé a dovedné organizace plánované činnosti vojsk. Jejím základem je cílevědomé, všestranné a účinné plánování boje a opera-

ce, které zabezpečuje promyšlený systém opatření k zajištění prosazení rozhodnutí velitele do života. Reálný plán, zpracovaný z hlediska předpokládaných změn v situaci, tvoří program činnosti všech orgánů velení. Jedním z nejdůležitějších rysů plánování je snaha zabezpečit zamýšlenou poslušnost a aktivitu činnosti vojsk, zabránit vzniku nepředvídaných přestávek, které negativně ovlivňují nepřetržitost útoku.

Celá tato předcházející složitá organizace bojové činnosti a zvláště úspěšné splnění vypracovaného plánu mohou probíhat jen za předpokladu nepřetržitosti, centralizovaného velení vojskům. Velitel organizátor a řídící funkcionář boje a operace musí neustále a aktivně ovlivňovat průběh událostí všemi silami a prostředky, které má k dispozici, tvrdě vyžadovat splnění úkolů v plném souladu s plánem. Včas promyšlené a přesně uskutečňované velení vojskům, založené na soudobých výsledcích vědy a techniky, umožňuje ve stanovené lhůtě a pružně usměrňovat úsilí vojsk v boji a operaci k úspěšnému splnění bojových úkolů.

Z toho vyplývá, že počáteční organizace boje a operace vytváří nezbytné podmínky k dosažení vysokého tempa a nepřetržitosti útoku. Jejich účinná realizace v průběhu boje přetváří plány ve skutečnost.

Studium podmínek, jejichž počáteční vytvoření je schopno zabezpečit nepřetržitý útok, dokazuje, že jsou nejen specifické, ale především společné, nutné pro úspěch útoku v celku. Tento závěr zdůrazňuje, přímou závislost celkového úspěchu útoku na vysokém tempu a nepřetržitosti postupu a současně svědčí o tom, že řešení všech otázek útoku nemůžeme omezit jen na nepřetržitost bojové činnosti.

Každá, z celkového množství podmínek dosažení úspěchu v boji a operaci, má své zvláštní rysy, jejichž rozvíjení a využívání odpovídá konkrétnímu cíli, tj. zvyšování tempa a dosažení nepřetržitosti útoku.